

Előterjesztés
a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. részvételével
megvalósuló CORE nemzetközi projekt keretében megfogalmazott
javaslatokról

A CORE – Komposztálás vidéki környezetben (*Composting in Rural Environments*) elnevezésű projekt az Interreg Europe Programból, az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával, az Európai Unió és Magyar Állam társfinanszírozásával valósul meg. A projekt 2023 márciusában indult és 2026 februárjában ér véget, melyet 1 év utókövetés kísér majd.

A projekt megvalósításban 8 ország területéről 9 partnerszervezet vesz részt. A projekt hazai partnere a Közép-dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség. A partneri körhöz a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség, mint társult partner csatlakozott, hogy a nemzetközi jó példák, gyakorlatok megismerése révén szakpolitikai javaslatok meghatározásával segítse a Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programjának megvalósítását.

A CORE projekt hozzájárul a biohulladék fenntartható kezeléséhez és csökkentéséhez, különös figyelmet fordítva a vidéki területek speciális igényeire. A projekt középpontjában a komposztálás minőségének javítása áll, hiszen ez nemcsak a környezetvédelmi célok elérését segíti, hanem a helyi közösségek életminőségét is javítja. A projekt keretében az európai partnerrégiók által alkalmazott jó gyakorlatok kerülnek összegyűjtésre és megosztásra, amelyek segítséget nyújtanak a partnereknek a helyi szintű közösségi komposztálási megoldások megvalósításában. A kezdeményezés nemcsak a környezeti fenntarthatóságot erősíti, és a körforgásos gazdaságra való áttérést segíti, hanem a helyi közösségek aktív bevonását is ösztönzi.

A projekt átfogó célja, hogy a megismert jó gyakorlatok révén fejlesztési javaslatok kerüljenek megfogalmazásra az érintett térségfejlesztési dokumentumok vonatkozásában az egyéni és közösségi komposztálás hatékonyabbá tétele érdekében.

A Balaton térség fejlesztését meghatározó dokumentumok – a Konceptió (2030-ig), a Stratégiai Program (2021–2027) és az Operatív Program (2021–2027) – egymásra épülve, egymást kiegészítve adják meg a térség jövőképét, középtávú célrendszerét és konkrét intézkedéseit. A három dokumentum együtt alkot olyan keretrendszert, amely biztosítja, hogy a térség fejlesztése hosszú távon fenntartható és összehangolt legyen.

A szerves hulladék hasznosítása, azon belül a komposztálás mindhárom dokumentumban felbukkan, bár eltérő szinteken és hangsúllyal. A Konceptió a fenntarthatóság, a körforgásos gazdaság és a helyi erőforrások okos hasznosítása felől közelít a témához. A Stratégiai Program már konkrét prioritásokhoz kapcsolja a komposztálást, mint a környezet- és klímavédelem, valamint a helyi gazdaság egyik eszközét. Az Operatív Program pedig kézzelfogható intézkedésekben és támogatható projekteken határozza meg a szerves hulladék helyi feldolgozását és hasznosítását.

Javaslatok a Balaton Kiemelt Térség programdokumentumainak felülvizsgálatához:

A Balaton Kiemelt Térség fejlesztését meghatározó dokumentumok (Konceptió, a Stratégiai Program és az Operatív Program) már jelenleg is tartalmaz utalásokat a szerves hulladék hasznosítására, azonban a komposztálás integrálása még erőteljesebben támogathatná a térség fenntarthatósági és gazdaságfejlesztési céljait. A dokumentumok szoros egymásra épülése lehetőséget ad arra, hogy a komposztálás ne csupán kiegészítő elemként, hanem átfogó fejlesztési irányként jelenjen meg: hosszú távú alapelvként a Konceptióban, horizontális célként a Stratégiai Programban, és konkrét intézkedések, projektek formájában az Operatív

Programban. *(Az 1. számú melléklet részletesen bemutatja, hogy a komposztálás milyen szinten és formában jelenik meg jelenleg a Balaton térség fejlesztési dokumentumaiban, valamint részletes fejlesztési ötleteket ad a komposztálás gyakorlati megvalósítására.)*

A projekt keretében megismert jó gyakorlatok alapján javasolt, hogy a komposztálás szerepe mindhárom dokumentumban erőteljesebben jelenjen meg. A szerves hulladék helyi feldolgozása ugyanis nemcsak környezetvédelmi és klímavédelmi eszköz, hanem egyben gazdaságfejlesztési, közösségi és turisztikai erőforrás is, amely a Balaton térség fenntartható jövőjének egyik alappillére lehet.

1. Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programja II. kötet - Koncepció

A Koncepció elsősorban a hosszú távú jövőkép és az alapelvek szintjén ad keretet a fejlesztéseknek. Ebben a dokumentumban a komposztálás integrálása a helyi erőforrások okos hasznosítása, a körforgásos gazdaság kialakítása és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás részeként valósítható meg.

- Fenntarthatósági alapelvként: A komposztálást érdemes beépíteni a Koncepció alapelvei közé, mint olyan megoldást, amely a hulladékgazdálkodást, a talajerő fenntartását és a helyi gazdaság erősítését egyszerre szolgálja. Ez jól illeszkedik a „helyi piacok” és a „körforgásos gazdaság” hangsúlyozott céljaihoz.
- Helyi gazdasági program részeként: A Koncepcióban megjelenő komplex, összehangolt helyi gazdaságfejlesztési programok egyik pillére lehetne a szerves hulladék hasznosítása. A helyi komposzt előállítás és felhasználása erősítené a térség agráriumát, csökkentené a külső inputok (műtrágya) iránti függőséget, és elősegítené az „önellátó Balaton” vízióját.
- Klímaadaptációs eszközként: A dokumentumban hangsúlyosan megjelenik az alkalmazkodás a klímaváltozás hatásaihoz. Itt a komposztálás beilleszthető a talajmegőrzés, a vízmegtartó képesség növelése és a biológiai sokféleség támogatása révén. A komposzt ugyanis javítja a talaj szerkezetét és vízháztartását, így segíti a térség sérülékeny ökológiai rendszerének ellenálló képességét.
- Társadalmi szemléletformálás: A Koncepció keretében be lehetne emelni a komposztálást, mint olyan gyakorlatot, amely közösségi együttműködést teremt: települési programok, iskolai kezdeményezések, közösségi komposztpontok formájában.

2. Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programja III. kötet - Stratégiai Program (2021–2027)

A Stratégiai Program már konkrétabb, középtávú fejlesztési célokat és prioritásokat tartalmaz. Itt a komposztálás integrálása prioritásokhoz és intézkedésekhez kapcsolva tehető meg.

- Természetvédelem és klímavédelem prioritás: A komposztálás kiemelten illeszthető ide, mint olyan intézkedés, amely hozzájárul a hulladéklerakók metánkibocsátásának csökkentéséhez, mérsékli a szállításból fakadó kibocsátásokat, és elősegíti a helyi ökológiai körforgás megőrzését. A Stratégiai Programban így önálló klímavédelmi eszközként jelenhetne meg.
- Mezőgazdaság és helyi termékek prioritás: A dokumentum hangsúlyozza a helyi termékek fejlesztését és marketingjét. A komposztálás ebben az összefüggésben „minőségi garanciaként” építhető be: a komposztált talajon termelt borok, gyümölcsök és egyéb termékek kiemelt, fenntartható, egészséges értéket képviselnek.
- Gazdaságfejlesztés és innováció: A komposztálás kapcsolható a biomassza-hasznosításhoz, innovatív mezőgazdasági technológiákhoz és a biogazdálkodás támogatásához. A Stratégia keretében célzottan támogathatók lennének olyan kutatási

és fejlesztési projektek, amelyek a komposztálást bioalapú anyagok előállításával vagy biogáztermeléssel kapcsolják össze.

- Oktatás és szemléletformálás: A Stratégiai Program fontos eleme a közösségek és iskolák bevonása. A komposztálás könnyen beépíthető olyan szemléletformáló akciókba, amelyek a helyi lakosságot, a diákokat és a turistákat is megszólítják.

3. Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programja IV. kötet - Operatív Program (2021–2027)

Az Operatív Program a leggyakorlatiasabb dokumentum, amely konkrét intézkedéseket, projekteket és támogatási lehetőségeket tartalmaz. A komposztálás integrálása itt kézzelfogható projekteken és finanszírozási konstrukciókon keresztül valósítható meg.

- Települési szintű intézkedések: Az OP keretében támogathatók lennének közösségi komposztáló rendszerek kiépítése településeken, különösen a nyaralóövezetekben és falvakban. Önkormányzatok pályázhatnak komposztpontok létesítésére, házi komposztálók kiosztására, illetve biohulladék-gyűjtési rendszerek bevezetésére.
- Mezőgazdasági projektek: A szőlészetekben, borászatokban és gyümölcsstermesztésben keletkező nagy mennyiségű melléktermék komposztálására támogatott pályázatok indulhatnak. A gazdálkodók kedvezményesen juthatnának aprítógépekhez, komposztforgatókhoz és egyéb szükséges eszközökhöz.
- Turizmushoz kapcsolódó beavatkozások: A Balaton térség turisztikai intézményei (szálláshelyek, éttermek) biohulladékának hasznosítása külön támogatási irányt kaphatna. Ezzel egyszerre csökkenthető a turizmus hulladékterhelése és erősíthető a „Zöld Balaton” márka.
- Oktatás és közösségi programok: Az OP keretében külön projektet lehetne indítani az iskolai és közösségi komposztálás ösztönzésére. Ez egyesítené az oktatást, a szemléletformálást és a környezetvédelmi célokat, és a fiatal generáció körében is megerősítené a körforgásos szemléletet.
- Innováció és kutatás: A komposztálást érdemes összekapcsolni biogázprojektekhez, bioalapú anyagok fejlesztéséhez, vagy a talajmegújítás innovatív módszereinek kutatásához. Az OP ezen a téren kísérleti, pilot-projektek támogatását is lehetővé tehetné.

Összességében a Koncepció szintjén a komposztálás beillesztése azt az üzenetet erősíti, hogy a fenntartható Balaton térség az erőforrásait körkörösén használja fel, és a helyben keletkező hulladékból értékes erőforrást állít elő.

A Stratégiai Program szintjén a komposztálás egyértelműen beilleszthető az ökológiai, gazdasági és társadalmi célok közé, és mint átfogó, horizontális eszköz képes több prioritást is egyszerre erősíteni.

Az Operatív Programban a komposztálás pedig több ágazatot érintő, konkrét támogatási lehetőségként jelenhet meg, amely kézzelfogható eredményekkel járul hozzá a fenntartható Balaton térség kialakításához.

Siófok, 2025. szeptember 11.

Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség

..../2025 (09.19.) BFT határozat

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. részvételével megvalósuló CORE nemzetközi projektek keretében megfogalmazott javaslatokról szóló tájékoztatót megtárgyalta az alábbi határozatot hozza:

A Tanács kifejezi támogatását az 1. számú mellékletben megfogalmazott javaslatok iránt, és kinyilvánítja szándékát, hogy a Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programjának esedékes felülvizsgálata során – a lehetőségek és szakmai indokoltság figyelembevételével – azok beépítésre kerüljenek a tervdokumentációba.

Felelős: Dr. Molnár Gábor munkaszervezet vezető

Határidő: értelem szerint